

E.00000502125

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İnternet erişimi, Birleşmiş Milletler tarafından 4 Haziran 2011 tarihinde “Temel İnsan Hakkı” olarak tanımlanmış, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nde “Üçüncü Kuşak İnsan Hakkı” olarak dâhil edilmiştir, Avrupa Konseyi tarafından ise, 19 Nisan 2011’de internete erişim hakkını temel bir hak olarak Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne eklemiştir. İmzacı taraf olan Türkiye, sözleşmeler gereği yükümlüklerini yerine getirmek zorundadır. Bu nedenle yurttaşların özgür haber alma, bilgi edinme hakkı önündeki internete erişim engellerin kaldırılarak; düşünce, ifade ve basın özgürlüğüne yönelik baskı, sansür ve ihlallerin araştırılarak sorunların tespit edilmesi, hükümetin ve kamu kurumlarının bu konudaki sorumluluklarının tartışılması ve gerekli tedbirlerin alınması amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

Gülüsthan Kılıç Koçyiğit

Muş Milletvekili

GEREKÇE

İfade Özgürlüğü Derneği “2018 Engelli web” raporunda Türkiye’den erişime engellenen web siteleri, haber ve sosyal medya içeriklerine ilişkin bir araştırma yapmıştır. Web sitelerinin erişimi engellenmesine yetkili ve karar veren kurumlara da yer verildiği raporda; yargı kurumlarının yanı sıra, bugün kanunlarda yapılan değişikliklerle çok sayıda kurum ve kuruluşla siteleri erişime engelleme ve talep etme yetkisi tanınmıştır. Bu kuruluşlardan bazıları şöyledir: Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu ve Kurulu, Türkiye Jokey Kulübü, Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü, Diyanet İşleri Başkanlığı gibi kurumlar yer almaktadır. Rapordaki verilere göre, 2018 yılı sonu itibarıyla Türkiye’de toplam 245.825 alan adı erişime engellendiği tespit edilmiştir. Buna göre; 177.515 tanesi TİB ve sonrasında BTK Başkanı, 11.879 tanesi yargı kararı, 3.152 tanesi Sağlık Bakanlığı, 436 tanesi Spor Toto, 179 tanesi Sermaye Kurulu piyasası, 142 tanesi Milli Piyango kararıyla internete erişim engellenmiştir.

Yine rapora göre, 2018 yılı içinde erişime engellenen 3.306 haber adresi (UR) edilmiştir. Bunlardan “en çok haberi engellenen haber sitesi” kategorisinde 204 haberle Sözcü gazetesi ilk sırada yer alırken 196 haberle Cumhuriyet gazetesi ikinci sırada yer almaktadır. Engellenmenin yanı sıra haberlerin silinme oranları da çok fazladır. Yani haberin erişime engeli kaldırılrsa bile haber içeriğinin dijital ortamda tamamen silindiğini anlamına gelmektedir. Raporda haberleri silme oranı %100 olan gazetelere de ayrıca yer verilmiştir.

Temel insan hakları kapsamında yer alan internet erişim hakkının ihlal edildiği belirtilen raporda Wikipedia platformunun 2017 yılından beri erişime kapalı olduğu Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru talebinin halen incelemeye alınmadığı belirtilmiştir. 2007 yılında erişim engelleme kararlarındaki çıkış noktasının “çocukları zararlı içerilerden korumak” olduğu belirtilen raporda, 12 yıllık süreçte engellemelerin norm haline geldiği ve hesap verebilirlik ilkesinin uygulanmadığı vurgulanmıştır. Rapor, kurumlar tarafından hazırlanan listelerle istenilen internet erişim sitelerine engel konulabildiği ve sadece haber sitelerinin engellenmediği bunun yanı sıra özellikle sosyal medya hesapları üzerinde ciddi bir engelleme ve sansür olduğu açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu durumda Türkiye, Twitter’da en çok hesabın kapatılmasını ve içeriklerin kaldırılmasını talep eden ülke konumundadır. 2012-2018 itibarıyla Türkiye’den Twitter’a toplam 5099 mahkeme kararı gönderildiği ve 75 bin 265 Twitter hesabının kapatılması talep edildiği belirtilmiştir. Yine sosyal paylaşım sitelerinden biri olan Facebook da en çok içerik çıkartılan ülkeler arasında Türkiye dördüncü sırada yer almaktadır.

İçişleri Bakanlığı tarafından haftalık “Siber Suçlarla Mücadelede” operasyonu başlığı altında yer alan verilere göre, 1 Ocak-31 Aralık 2018 yılı içerisinde, “terör örgütü propagandası” gerekçesiyle hakkında işlem yapılan sosyal medya hesabı sayısı 42 bin 406 ve hakkında yasal işlem başlatılan kişi sayısı ise 18 bin 376’dır. Ancak “Engelli Web 2018” raporuna göre bu sayı daha fazladır. Yaklaşık 5 bin daha fazla kişi hakkında yasal işlem yapıldığı tespit edilmiştir. Bu uygulamanın bir sonucu olarak sosyal medya kullanıcılarının hesaplarını giderek kapattığını, içeriklerini kaldırdığını ve oto sansür uyguladığını gözlenmektedir.

İnternet erişimi, Birleşmiş Milletler tarafından 4 Haziran 2011’de “Temel İnsan Hakkı” olarak tanımlanmış, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nde “Üçüncü Kuşak İnsan Hakkı” olarak dâhil edilmiştir, Avrupa Konseyi tarafından ise 19 Nisan 2011’de internete erişim hakkını temel bir hak olarak Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne eklemiştir.

E.00000502125

İmzacı taraf olan Türkiye, sözleşmeler gereği yükümlüklerini yerine zorundadır. Yurttaşların özgür haber alma, bilgi edinme hakkı önündeki internete erişim engellerin kaldırılarak; düşünce, ifade ve basın özgürlüğüne yönelik baskı, sansür ve ihlallerin araştırılarak sorunların tespit edilmesi, hükümetin ve kamu kurumlarının bu konudaki sorumluluklarının tartışılması ve gerekli tedbirlerin alınması amacıyla Meclis araştırma komisyonu kurulmasını arz ve talep ederim.

1	TULAY HATİMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	Tulay -
2	KEMAL PEKÖZ	ADANA	Kemal
3			
4	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	Berdan
5	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	Dirayet
6	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	Filiz
7	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	Kemal
8	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	A. Acar
9	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	Necdet İpekyüz
10	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKI	BATMAN	M. Rüştü
11	FELEKNAS UCA	BATMAN	Feleknas Uca
12	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	Erdal
13	SALİHE AYDENİZ	DİYARBAKIR	Salih
14	MUSA FARİSOĞULLARI	DİYARBAKIR	M. Farisoğulları
15	SEMRA GÜZEL	DİYARBAKIR	Semra
16	HİŞYAR ÖZSOY	DİYARBAKIR	Hişyar
17	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	Garo
18	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	İmam
19	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	Remziye
20	ŞEVİN ÇOŞKUN	MUŞ	ŞevİN